

Aika 24.04.2023, klo 10:00 - 11:34

Paikka Kokoushuone Tammi

Käsitellyt asiat

- § 52 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 53 **Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 54 **Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus**
- § 55 **Saaristomeren seurantajärjestelmä -hankkeen käynnistäminen**
- § 56 **Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen käynnistäminen**
- § 57 **Kuninkoja - helmi kaupungin keskellä -hankkeen käynnistäminen**
- § 58 **Maatalouden vesistöpuisto -hankkeen käynnistäminen**
- § 59 **Aneriojoen Holstenkosken Nousu -hankkeen käynnistämispäätös**
- § 60 **TEMU-hankkeen käynnistämispäätös**
- § 61 **Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi**
- § 62 **Lausunto henkilöjunaliikenteen palveluista 2030-luvulla**
- § 63 **Maankäyttöjaoston 27.03.2023 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat**
- § 64 **Viranhaltijapäätökset**
- § 65 **Tiedoksi annettavat asiat**
- § 66 **Kokouksen päättäminen**

Lisäpykälät

- § 67 **Teollisuuden rakennemuutosryhmän perustaminen**

Saapuvilla olleet jäsenet

Ville Valkonen, puheenjohtaja
Eeva-Johanna Eloranta, 1. varapuheenjohtaja
Ulla Achrèn
Kimmo Aho
Janina Andersson
Alvar Euro
Katri Kapanen
Esko Kiviranta, varajäsen
Laura Kontu
Silvia Koski
Mari Mikkola, varajäsen
Tomi Nieminen
Juhani Nummentalo
Sami Peltola
Juhani Pilpola
Jaana Reijonsaari-Korsman
Lea Räisänen
Henna Takatalo
Markus Ylis-Junttila

Muut saapuvilla olleet

Petra Määttänen, hallintojohtaja, sihteeri
Lauri Heikkilä, Mv:n puheenjohtaja
Kari Häkämies, maakuntajohtaja, esittelijä
Lauri Kattelus, Kaupunginjohtaja, Laitila § 54, saapui 10:24, poistui 10:59
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Petteri Partanen, elinkeinopäällikkö
Pasi Rannus, Valmistusliiketoiminnan johtaja § 54, saapui 10:10, poistui 10:59
Heikki Saarento, suunnittelujohtaja
Kirsi Stjernberg, viestintäpäällikkö
Atso Vainio, Kaupunginjohtaja, Uusikaupunki § 54, saapui 10:10, poistui 10:59
Janne Virtanen, edunvalvontajohtaja
Jaana Salonen, tiedonhallinnan suunnittelija
Marja Karttunen, hallintosihteeri

Allekirjoitukset

Ville Valkonen
Puheenjohtaja

Petra Määttänen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

04.05.2023

04.05.2023

Ville Valkonen

Juhani Pilpola

04.05.2023

Jaana Reijonsaari-Korsman

§ 52

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu ja esityslista maakuntahallituksen kokoukseen on toimitettu 18.4.2023. Maakuntahallituksen jäsenten lisäksi kutsu ja esityslista on toimitettu maakuntahallituksen varajäsenille, jotka osallistuvat kokoukseen varsinaisen jäsenen ollessa estynyt ja varsinaisen jäsenen kutsuttua varajäsenen sijaansa, sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Kuntalain 103 §:n 2. momentin mukaan muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kuntalain 64 §:n mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta on säädetty mainitussa kuntalain pykälässä.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös

Puheenjohtaja Ville Valkonen totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, koska läsnä oli 19 maakuntahallituksen jäsentä.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 53

Pöytäkirjan tarkastaminen

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 136 §:n mukaan: Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa pöytäkirjanpitäjä toimitelimen puheenjohtajan johdolla. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua toimitelimen jäsentä, jollei toimitelin ole muuta päättänyt. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Maakuntahallitus (mh 23.1.2009 § 31) päätti ottaa käyttöön menettelytavan, jossa pöytäkirja kiireellisiksi arvioitujen pykälien osalta tarkastetaan kokouksessa ja tarkastusmenettely merkitään pöytäkirjaan kyseisen pykälän kohdalle.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 31.3.2014 § 37, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti seuraavasti:

1. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse maakuntahallituksen kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten.
2. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla hallintojohtajalle ja hallintosihteerille pöytäkirjan hyväksymisestään.
3. Puheenjohtajan hyväksymisilmoituksen jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjan tarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla pöytäkirjan tarkastuksesta hallintojohtajalle ja hallintosihteerille.
4. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 18 §:n mukaisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Juhani Pilpolan ja Jaana Reijonsaari-Korsmanin.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 54

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus

Ajankohtainen katsaus.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös

Valmistusliiketoiminnan johtaja Pasi Rannus esitteli Valmet Automotiven / Uudenkaupungin autotehtaan työllisyystilannetta. Uudenkaupungin kaupunginjohtaja Atso Vainio ja Laitilan kaupunginjohtaja Lauri Kattelus esittivät tilanteeseen kommenttipuheenvuorot.

Edunvalvontajohtaja Janne Virtanen esitteli Varsinais-Suomen hallitusohjelmataavoitteet.

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus on **pöytäkirjan liitteenä 1 § 54.**

Ehdotus hyväksyttiin.

Päätettiin, että työjärjestystä muutetaan siten, että § 67 Teollisuuden rakennemuutosryhmän perustaminen käsitellään seuraavaksi.

§ 55

Saaristomeren seurantajärjestelmä -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2023-282

Valmistelija / lisätiedot:

Janne Virtanen, Antti Vasanen

janne.virtanen@varsinais-suomi.fi, antti.vasanen@varsinais-suomi.fi

edunvalvontajohtaja, tietopalvelupäällikkö

Saaristomeren on Itämeren huonokuntoisimpia merialueita ja sen valuma-alue Itämeren suojelukomission pahimpien kuormittajien listalla. Saaristomeren tilan parantamiseen tarvitaan paitsi konkreettisia vesiensuojelutoimia, myös kattavaa tutkimus- ja seurantatietoa toimien vaikuttavuuden arvioimiseksi. Tarve Saaristomeren tilaan vaikuttavien tekijöiden seurantaan on tunnistettu myös Varsinais-Suomen maakuntastrategiassa, jonka yhtenä toimenpiteenä on tuottaa avoin Saaristomeren ja sen valuma-alueen seuranta- ja monitorointijärjestelmä.

Saaristomeren seurantajärjestelmä -hanke vastaa tähän tietotarpeeseen. Hankkeen tavoitteena on selvittää, millainen seurantajärjestelmä Saaristomeren tilan parantamiseksi tarvitaan. Hankkeen keskeisinä osatavoitteina ovat 1) Saaristomeren seurantajärjestelmän tarvekartoituksen laatiminen, 2) eri tietolähteiden kartoitus ja 3) esitys seurantajärjestelmän toteutustavasta. Hankkeessa tehtävät kartoitukset toteutetaan asiantuntijahaastattelujen ja työpajojen avulla sekä tutustumalla lähdemateriaaliin, raportteihin ja tietojärjestelmäkuvauksiin.

Hankkeen tuloksena syntyy konkreettinen ja tietoon perustuva esitys Saaristomeren seurantajärjestelmän toteutuksesta. Tulokset mahdollistavat seurantajärjestelmän toteuttamisen niin, että se palvelee tiedon keskeisiä hyödyntäjiä mahdollisimman kattavasti. Lisäksi hanke kokoaa yhteen toimijat, helpottaa yhteisen tilannekuvan muodostamista sekä tukee merialuesuunnittelua ja uuden rannikkostrategian toimeenpanoa. Kattava ja monilähtein seurantajärjestelmä mahdollistaa vesienhoidon toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnin ja niiden tehokkaamman kohdistamisen.

Saaristomeren seurantajärjestelmä on lyhykestoinen selvityshanke, joka toteutetaan 1.5.2023–31.10.2023 välisenä aikana. AKKE-rahoitteisen hankkeen kokonaisbudjetti on 26 594 euroa, ja sen omarahoitusosuus (30 %) katetaan tietopalvelupäällikön työpanoksella. Hanke toteutetaan osana Lounaistiedon toimintaa tiiviissä yhteistyössä liiton merialuesuunnittelun kanssa.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Saaristomeren seurantajärjestelmä -hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan

3. että hankkeen tilivelvollinen on edunvalvontajohtaja Janne Virtanen, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Tietopalvelupäällikkö Antti Vasanen esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 56

Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2022-399

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento, Riikka Leskinen

heikki.saarento@varsinais-suomi.fi, riikka.leskinen@valonia.fi

suunnittelujohtaja, toimialapäällikkö

Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen (24.3.2023 UUDELY/14643/2022) Uudenmaan ELY-keskukselta Kunta-Helmi-erityisavustuksia myöntävästä hankehausta. Kyseessä on jatkohanke vuonna 2021 aloitetulle kuntayhteistyölle kuntien luonnonhoitohankkeiden toteuttamiseksi.

Hankkeessa mukana olevat yhteistyökunnat ovat Kaarina, Lieto, Naantali, Paimio, Raisio, Salo, Somero ja Uusikaupunki. Hankkeessa ennallistetaan tai kunnostetaan ja otetaan aktiivisen hoidon piiriin yli 20 luontoarvoiltaan merkittävää kohdetta. Kohteet ovat kuntien omistuksessa. Suurin osa kohteista on perinneympäristöjä, mutta töitä tehdään myös lintukosteikoilla, metsäisillä alueilla, soilla ja purojen ranta-alueilla. Hoitotöiden lisäksi osassa kohteista laaditaan tarkempia luontoselvityksiä ja hoitosuunnitelmia. Kunnat vastaavat luonnonhoitotöiden toteuttamisesta alueillaan. Valonian vastuulla on yhteishankkeen koordinointi, asiantuntijatyö, viestinnällinen päävastuu sekä hankehallinto, jolloin kunnat voivat keskittyä luonnonhoitotöiden toteuttamiseen. Yhteishankkeen avulla kunnilla on mahdollisuus kommunikoida hoitotöistä keskenään ja oppia toisiltaan.

Hankkeeseen sisältyy myös Valonian koordinoimana erillinen pienvesiosio. Pienvesiosioon osallistuvien kuntien alueelta (Kaarina, Naantali, Salo, Somero, Uusikaupunki) selvitetään paikkatietomenetelmin huomionarvoiset pienvedet. Näistä yhdessä kuntien kanssa sovitaan maastossa tarkistettavat kohteet, joille laaditaan kunnostus- ja suojelusuunnitelmat. Kunta sitoutuu toteuttamaan hankkeessa laadittujen pienvesikunnostussuunnitelmien mukaiset toimenpiteet, joko hankkeen aikana tai erikseen sovittavassa aikataulussa ja siihen osoitetulla budjetilla.

Hanke tukee seuraavia Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä: 42. Otetaan käyttöön ja etsitään keinoja, joilla luonnon monimuotoisuutta parannetaan yritysten ja kuntien vastuullisuus- ja kestävyystavoitteiden kautta ja 44. Kunnat, valtio ja maanomistajat toteuttavat yhdessä luonnon monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä ja perustavat riittävän kattavan suojelu- sekä viherrakenneverkoston.

Hankkeen kesto on 1.4.2023 – 30.10.2024. Hankkeen kokonaisbudjetti on 549 800 euroa, josta Valonian hankkeen osuus on 153 700 euroa. Valonian/Varsinais-Suomen liiton omarahoitusosuus on 27 700 euroa. Valoniale on lisäksi myönnetty alustavasti rahoitusta Saaristomeren Suojelurahastolta 20 000 euroa. Hankkeelle perustetaan oma kustannuspaikka.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 57

Kuninkoja - helmi kaupungin keskellä -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2023-281

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento, Riikka Leskinen

heikki.saarento@varsinais-suomi.fi, riikka.leskinen@valonia.fi

suunnittelujohtaja, toimialapäällikkö

Turun kaupunki on saanut 24.3.2023 myönteisen rahoituspäätöksen ympäristöministeriöltä Helmi-rahoitusohjelmasta Kuninkoja – Helmi kaupungin keskellä -hankkeelle (UUDELY/14660/2022).

Kuninkojan kunnostaminen on Turun kaupungin ja Valonian/Varsinais-Suomen liiton yhteistyöhanke. Hankkeen vastuullisena koordinaattorina toimii Turun kaupungin kaupunkiympäristötoimialan ympäristönsuojelu. Valonia toteuttaa hankkeessa kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden suunnittelua, kartoituksia, kunnostusten toteutusta ja osallistuu hankkeen viestintään. Hanketta toteutetaan kiinteässä yhteistyössä partnereiden kesken.

Kunnostusten tavoitteena on Kuninkojan vesistön ja rantaluonnon ekologisen tilan parantaminen ja monimuotoisuuden lisääminen sekä vesistön tarjoaman sini-vihervestoston vahvistaminen.

Hanke tukee Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä: TP V7: Kehitetään ympäristön lukutaitoa laajentamalla ympäristökasvatuksen sisältöä käsittämään oman elinpiirin rakennetun ympäristön merkitys osana maakunnan vetovoimaa. TP Y1: Otetaan käyttöön eri toimialoilla uusia innostavia yhteistyö- ja vuorovaikutusmenetelmiä sekä kokeiluhankkeita, joiden avulla ylitetään maakunnan yleistä kehitystä rajoittavia omien sektoreiden edunvalvontarajoja. TP Y6: Luodaan toimiva maakunnallinen yrityspalveluorganisaatio monialaisen huippuosaamisen varmistamiseksi. Kehitetään ensiasteen neuvontaa seutukunnissa. TP S6 Rakennetaan kestävä ja näkyvä vapaa-aikakonseptia, jossa elävä ja elinvoimainen saaristo, vetovoimaiset kansallispuistot sekä maakunnan rikas kulttuuriympäristö tarjoavat elämyksiä ympäri vuoden.

Kuninkoja – Helmi kaupungin keskellä -hankkeen päähakijana on Turun kaupunki. Hankkeen kokonaisbudjetti on 136 518,92 euroa, josta ympäristöministeriön myöntämä tuki on 80 % (109 215,14 €). Valonian osuus hankkeen kustannuksista on 63 064 euroa. Valonian omarahoitusosuus kustannuksista on enintään 6 306,40 euroa (10 %). Hankkeen kesto on 1.4.2023–30.10.2024. Hankkeelle perustetaan oma kustannuspaikka.

Lisätiedot: Vesistöasiantuntija Jussi Aaltonen, p. +358 40 186 1765 (etunimi.sukunimi@valonia.fi)

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Kuninkoja – Helmi kaupungin keskellä -hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 58

Maatalouden vesistöpuisto -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2023-286

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento, Riikka Leskinen

heikki.saarento@varsinais-suomi.fi, riikka.leskinen@valonia.fi

suunnittelujohtaja, toimialapäällikkö

Maatalouden vesistöpuisto -hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen (PPOELY/3127/2022) Pohjois-Pohjamaan ELY-keskukselta maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustushausta.

Hankkeessa tehdään kaikille avoin konkreettinen ja informatiivinen Maatalouden vesistöpuisto, jota pääsee kiertämään vapaasti ympäri vuorokauden. Puiston tavoitteena tarjota vesistötietoutta ja konkreettisia vesienhallinnan esimerkkejä sekä tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja sen vaikutuksista ympäristöömme. Puiston alueelle toteutetaan lähemmäksi erilaisia vaihtoehtoisia ja myös pienimuotoisempia ja helpommin toteutettavia matalan budjetin vesienhallinnan toimenpiteitä, joiden toiminnallisuutta havainnollistetaan mittauksin. Esiteltävät toimenpiteet ovat ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, jotka hyödyttävät viljelijää taloudellisesti ja luovat paremmat kasvuolosuhteet parantamalla maan kasvukuntoa ja siten sadonmuodostusta.

Vesistöpuisto toteutetaan Varsinais-Suomen Kaarinassa sijaitsevalle Tuorlan alueelle, jossa toimii Ammattiopisto Livia. Alueella sijaitsee paljon monipuolisia luontoalueita, kuten ojia, merenrantaa, rakennettu patoallas, perinnebiotooppeja ja aktiivinen maatila-alue peltoineen sekä eläintiloineen ja bioenergiantuotantolaitoksineen. Tämän ainutlaatuisen meri- ja vesistöympäristön halki virtaa Littoistenjärvestä alkunsa saava Myllyoja, joka laskee Kuusistonsalmeen. Monipuolisuutensa vuoksi aluetta on tärkeä hyödyntää vesistömiljöön ”näyteikkunana” laajemmin kuin nykyään. Hankkeen päätoteuttaja on Ammattiopisto Livia ja hankekumppaneina ovat Kaarinan kaupunki, Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto ja Valonia.

Hanke tukee seuraavia Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä: 42. Otetaan käyttöön ja etsitään keinoja, joilla luonnon monimuotoisuutta parannetaan yritysten ja kuntien vastuullisuus- ja kestävyystavoitteiden kautta ja 44. Kunnat, valtio ja maanomistajat toteuttavat yhdessä luonnon monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä ja perustavat riittävän kattavan suojele- sekä viherrakenneverkoston.

Hankkeen kesto on 1.5.2023 –30.6.2025. Hankkeen kokonaisbudjetti on 419 016 euroa, josta Valonian/Varsinais-Suomen liiton budjetin osuus on 51 210 euroa. Valonian omarahoitusosuus on 15 363 euroa (30 %). Hankkeelle perustetaan oma kustannuspaikka.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Maatalouden vesistöpuisto -hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 59

Aneriojoen Holstenkosken Nousu -hankkeen käynnistämispäätös

VSLDno-2023-302

Valmistelija / lisätiedot:
Riikka Leskinen
riikka.leskinen@valonia.fi
toimialapäällikkö

Aneriojoen Holstenkosken Nousu -hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen 11.4.2023 Varsinais-Suomen ELY-keskukselta (VARELY/539/2023). Hanke on osa Maa- ja metsätalousministeriön Vaelluskalakantojen elvyttämishjelma NOUSUa. (Valtion talousarvion momentti 4223040311, Seuko2 38013120, Maa- ja metsätalousministeriön 4.4.2023 määrärahakirje, VN/10224/2023 / VN/10224/2023- MMM-1, Nousu-ohjelma).

Hankkeessa toteutetaan Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön Aneriojoen Holstenkosken padon osittainen purkaminen sekä koskialueen kunnostaminen niin, että alueelle syntyy virtavesieliöstölle vapaa kulkumahdollisuus ja lisäksi uutta lisääntymis- ja poikastuotantoalaa vaelluskaloille.

Holstenkosken padon osittainen purkaminen ja vaellusesteellisyyden poisto on tärkeä toimenpide Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueen ja Aneriojoen vaelluskalakantojen elvyttämisessä, alueen virtavesiluonnon suojelussa sekä ekologisen tilan parantamisessa. Kiskonjoki on jo tärkeä vaelluskalajoki ja Holstenkosken vaellusesteen poisto laajentaa kalaston ja muun virtavesieliöstön elinpiiriä. Vaellusesteen poisto myös edistää vesimuodostuman hyvän ekologisen tilan saavuttamista, lisää alueen matkailupotentiaalia ja elinvoimaisuutta ja tukee virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittämistä.

Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Salon kaupunki ja WWF Suomi. Salon kaupunki on hakenut Holstenkosken padon osittaiselle purkamiselle, vesitalouslupien rauettamiselle, patoaltaan ruoppaamiselle ja kosken kalataloudelliselle kunnostukselle vesilain mukaista lupaa aluehallintovirastolta. Lupakäsittely on vireillä. Toimenpiteiden toteutus edellyttää vesiluvan saamisen. Vesilupapäätös on odotettavissa huhtikuussa 2023.

Hanke tukee seuraavia Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä: 42. Otetaan käyttöön ja etsitään keinoja, joilla luonnon monimuotoisuutta parannetaan yritysten ja kuntien vastuullisuus- ja kestävyystavoitteiden kautta ja 44. Kunnat, valtio ja maanomistajat toteuttavat yhdessä luonnon monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä ja perustavat riittävän kattavan suojelu- sekä viherrakenneverkoston.

Hankkeen kesto on 1.4.2023 – 30.11.2024. Hankkeen kokonaisbudjetti on 212 408 euroa. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen myöntämä rahoitus kattaa 60 % kokonaiskustannuksista (127 444,80 euroa). Hankkeen omarahoituksesta vastaavat liiton lisäksi Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys, Lounais-Suomen kalatalousalue, Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri, Salon kaupunki ja WWF Suomi. Valonian / Varsinais-Suomen liiton omarahoitusosuus on 3 500 euroa. Lisäksi hankkeelle on

haettu rahoitusta Raija ja Ossi Tuuliaisen säätiöltä yhteensä 63 463,20 euroa. Säätiön päätös tulee 5.5.2023.

Hankkeelle perustetaan oma kustannuspaikka.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Aneriojoen Holstenkosken Nousu-hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 60

TEMU-hankkeen käynnistämispäätös

VSLDno-2022-472

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento, Riikka Leskinen

heikki.saarento@varsinais-suomi.fi, riikka.leskinen@valonia.fi

suunnittelujohtaja, toimialapäällikkö

Taloyhtiöiden energiamurros -hanke (TEMU) on saanut tiedon myönteisestä rahoituspäätöksestä Maakuntien liittojen EAKR-hausta sähköpostitse 22.3.2023 ("TEMU – Taloyhtiöiden energiamurros" (R-00519) ja siihen liittyvä investointiosa (401945) valittiin rahoitukseen). EURA-järjestelmä on edelleen keskeneräinen, eikä rahoituspäätöksiä ryhmähankkeille ole mahdollista antaa. Tämänhetkisen arvion mukaan päätösominaisuus olisi valmistumassa toukokuun puolivälin tienoilla. TEMU hankkeen päätoteuttajana toimii Turun AMK ja osatoteuttajana Valonia ja sitä toteutetaan koko Varsinais-Suomen alueella. Hankeaika on 1.5.2023-30.4.2026

TEMU – Taloyhtiöiden energiamurros -hanke edistää Varsinais-Suomen energijärjestelmän siirtymää kohti hiilineutraaliutta ja paikallista tuotantoa vahvistamalla yritysten ja taloyhtiöiden osaamista järjestelmien suunnittelussa ja hankinnassa. Hanke lisää kohderyhmien tietoutta järjestelmien mahdollisuuksista viestintä- ja osallistamistoimilla ja kehittämällä alan verkostoja. Hanke edistää taloyhtiöiden energialoikkaa ja investointia uusiin energijärjestelmiin kuten aurinkosähköön, akkuvarastoihin ja sähköautojen latausjärjestelmiin. Lisäksi sen aikana selvitetään energiayhteisöjen hyödyntämistä taloyhtiöissä. Laajamittaisen järjestelmän suunnitteleminen vaatii vahvaa osaamista, jota ei ole kattavasti tarjolla. Hankkeessa kurotaan umpeen tätä asiakkaiden (taloyhtiöt) ja yritysten (suunnittelijat, energijärjestelmien tarjoajat ja toteuttajat) välistä kuilua. Hankkeen tavoitteita ovat luoda alueelle uutta liiketoimintaa aiheen ympärille, selvittää pilottikohteilla ratkaisujen toimintaa todellisessa ympäristössä, osallistaa alueen toimijoita ja vahvistaa Varsinais-Suomen TKI-verkostoa.

Hanke tukee seuraavia Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä:

1. Tuodaan vihreän siirtymän innovaattorit ja sijoittajat yhteen kokeilemaan uusia toimintamalleja ja -tapoja ja etsimään avauksia yhteistyölle.
2. Toteutetaan pilotointi- ja demonstraatiokohteita, joilla edistetään alueen ympäristö- ja ilmastohaasteiden ratkaisujen kaupallistamista ja levittämistä.
5. Rakennetaan hiilineutraalia energijärjestelmää Varsinais-Suomen ilmastotiekartan mukaisesti.

Hankkeen kesto on 1.5.2023 –30.4.2026. Hankkeen kokonaisbudjetti on 538 353 euroa, josta Valonian/Varsinais-Suomen liiton budjetin osuus on 139 915 euroa. Valonian omarahoitusosuus on 41 975 euroa (30 %). Hankkeen rahoittajan osalta on tullut pyyntö tarkenataa hankkeen budjetointia, joten siihen voi tulla vielä pieniä muutoksia. Valonian budjettiin ei odoteta suuria muutoksia. Hankkeelle perustetaan oma kustannuspaikka.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Taloyhtiöiden energiamurros -hankkeen
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset .

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 61

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi

VSLDno-2023-240

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento, Timo Juvonen

heikki.saarento@varsinais-suomi.fi, timo.juvonen@varsinais-suomi.fi

suunnittelujohtaja, erikoissuunnittelija

Liitteet

1 LSA_perustelumuihistio_LUONNOS_16.3.2023.pdf

2 Luonnonsuojeluasetus_LUONNOS_16.3.2023.pdf

Ympäristöministeriön on pyytänyt Varsinais-Suomen liiton lausuntoa luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi 28.4.2023 mennessä (VSLDno-2023-136).

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi luonnonsuojeluasetus. Asetus annettaisiin uuden luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla. Asetuksenantovaltuuksista säädetään luonnonsuojelulain 13 §:n 4 momentissa, 15 §:n 5 momentissa, 18 §:n 5 momentissa, 37 §:n 2 momentissa, 64 §:n 5 momentissa, 65 §:n 2 momentissa, 69 §:n 2 momentissa, 70 §:n 3 momentissa, 75 §:n 1 momentissa, 77 §:n 1 momentissa, 78 §:n 1 momentissa, 108 §:n 2 momentissa ja 115 §:n 2 momentissa.

Asetuksessa säilyisivät luonnonsuojelun seuranta, luonnonsuojeluohjelmaa, Natura 2000 -alueeseen vaikuttavasta toimenpiteestä annettava ilmoitusta, suojeltuja luontotyypppejä, eliölajien rauhoittamista, uhanalaisia ja erityisesti suojeltavia eliölajeja, Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja sekä luonnonsuojelualueiden hankintaa ja korvausten jaksottamista koskevat pykälät, joista osaa kuitenkin päivitetäisiin hieman.

Uusia pykäläiä asetuksessa olisivat luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman laatiminen (1 §), tiukasti suojellut luontotyypit (6 §) sekä toistuvasti samaa pesää käyttävät eläinlajit (11 §), jotka lueteltaisiin asetuksessa. Asetuksen liitteisiin tehtäisiin vähäisiä muutoksia.

Lainaukset asetuksen uusien pykälien 1, 6 ja 11 perustelumuihistiosta:

1 § Luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman laatiminen. Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman laatimisesta. Pykälä olisi uusi. Luonnonsuojelulain 13 §:n mukaan ympäristöministeriö laatii kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja strategian toimeenpanevan toimintaohjelman yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten tahojen kanssa. Luonnon monimuotoisuusstrategiassa asetetaan valtakunnalliset toiminnalliset, määrälliset ja ajalliset tavoitteet luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi ja tilan parantamiseksi. Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelmassa on yksilöitävä luonnon monimuotoisuusstrategian toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja nimettävä vastuutahot niiden toteuttamiselle sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannalle. Ympäristöministeriö vastaa luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman seurannasta ja raportoi strategian toteutumisesta valtioneuvostolle. Kansallisen luonnon

monimuotoisuusstrategian hyväksyy valtioneuvosto. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman laatimisesta.

6§ Tiukasti suojellut luontotyypit. Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin tiukasti suojelluista luontotyypeistä. Pykälä olisi uusi. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan seuraavia harvinaisia ja uhanalaisia luontotyyppisiä ei saa hävittää eikä heikentää: 1) serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot, jotka ovat serpentiinittistä tai muusta ultraemäksisestä kivilajista muodostuvien kallio-, kivikko- tai soraikkoesiintymien maan päällisiä osia, joilla esiintyy serpentiinikasvilajistoa; sekä 2) rannikon avoimet dyynit, jotka ovat Itämeren rannikolla tai saaristossa olevia, tuulen kulutus- ja kasaustyön tuloksena hiekasta muodostuneita dyynejä ja niiden painanteisiin syntyneitä kosteikkoja tai kausikosteikkoja, joilla esiintyy hiekkadyyneille ominaista eliölajistoa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen luontotyyppien määrittelyperusteista.

11 § Toistuvasti samaa pesää käyttävät eläinlajit. Asetuksen 12 §:ssä säädettäisiin toistuvasti samaa pesää käyttävistä eläinlajeista. Pykälä olisi uusi. Luonnonsuojelulain 70 §:n 3 momentin mukaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu pesän vahingoittaminen on kiellettyä lisääntymiskauden ulkopuolella vain, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Valtioneuvoston asetuksella yksilöidään tässä momentissa tarkoitettuja eläinlajeja. Luontodirektiivin liitteen IV a lajeja ei mainittaisi pykälässä, koska niiden lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla aina hävittämisen- ja heikentämiskiellon piirissä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että keskeytymätön lintujen elinympäristön suojeleminen Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan välttämätöntä, koska monet lajit käyttävät uudelleen aiempina vuosina rakentamiaan pesiä, eikä suojelun rajoittaminen koskemaan vain tiettyä ajanjaksoa ole siten yhdenmukainen direktiivin kiellon kanssa. Pykälän 3 momentissa tarkoitettujen ympärivuotisen kiellon tarkoittamat lajit määriteltäisiin asetuksella. Pykälässä tarkoitettuja eläinlajeja olisivat harmaahaikara, kaakkuri, kiljukotka, kuningaskalastaja, kurki, kyhmyjoutsen, laulujoutsen, maakotka, merikotka, merimetso, mustavaris, piekana, pikkukiljukotka, tunturihaukka, törmäpääsky ja uuttukyyhky.

Liitto toteaa kuitenkin, että pykälään 11 eli samaa pesää toistuvasti käyttäviin lajeihin lukeutuvan merimetsan aiheuttamien haittojen vuoksi tulisi selvittää linnun siirtämistä rauhoittamattomien lajien joukkoon. Merimetso aiheuttaa erityisesti kalataloudelle ja rannikkokalastukselle vakavia vahinkoja vuosittain, eikä tilannetta ole elinkeinon jatkuvuuden näkökulmasta saatu hallintaan. Nykyinen merimetsokanta ei vastaa sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävästä tasosta. Merimetsan kannan laajentuminen on osaltaan vaikeuttanut kotimaisen kalan pyyntiä ja samalla heikentänyt mahdollisuuksia hyödyntää kalastusta Saaristomeren ravinteiden poistossa.

Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun uusi luonnonsuojelulaki astuu voimaan 1.6.2023.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa ympäristöministeriölle luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto merkitsee luonnonsuojeluasetuksen valmistelun tiedoksi ja toteaa asetusluonnoksen olevan tiivis, selkeä ja informatiivinen.

Uutena asetuksessa esitetään tehtäväksi luonnon monimuotoisuusstrategia ja sen toimintaohjelman laatiminen. Varsinais-Suomen liitto toteaa nämä tärkeiksi tehtäviksi ja vaiheiksi luontokadon pysäyttämiseen ja biodiversiteetin säilyttämiseen tähtävissä toimissa.

Lisäksi uutena asetuksessa määritellään ja kuvataan tiukasti suojellut luontotyypit sekä esitetään toistuvasti samaa pesää käyttävät eläinlajin luettelo. Suojeltujen ja tiukasti suojeltujen luontotyyppien määritelmät ja kuvaukset ovat selkeitä ja luonnontieteellisiä, ja esittävät konkreettisesti lain ohjaukseen kuuluvat luontoarvot.

Liitto toteaa kuitenkin, että asetusluonnoksen 11 §:n toistuvasti samaa pesää käyttävistä lajeista merimetson kohdalla tulisi soveltaa The EU Cormorant Platformin valmistelemaa ohjeistusta Lintudirektiivin tulkinnasta koskien poikkeamia merimetsojen rauhoituksesta. Ohjeistuksen mukaista tulkintaa kolonioiden pesien vähentämistä tai kokonaan poistamisesta tulee edistää kansallisesti. Merimetson kannankehitys ja levinneisyys ovat olleet suotuisia, ja lajin populaatio kestää kannanhoidolliset toimet. Toistaiseksi poikkeaminen rauhoituksesta on ollut mahdollista mm. kalavesille ja vesistölle koituvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeusmenettely on kuitenkin koettu raskaaksi ja tehottomaksi prosessiksi, ja merimetsokannan säätely vahinkojen ehkäisemiseksi siten mahdottomaksi. Nyt ehdotettu ympärivuotinen pesän suojelu heikentää entisestään mahdollisuutta ohjata merimetsoa hakeutumaan pesimäaikana sellaisille alueille, jossa se ei aiheuta vakavaa vahinkoa esimerkiksi alueen kalakannalle. Rungas merimetsokanta aiheuttaa erityisesti rannikkokalastukselle ja siten laajemminkin kalatalouden arvoketjuihin vakavaa taloudellista haittaa ja vaarantaa omalta osaltaan rannikkoyhteisöjen taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin. Rannikkokalastuksen olosuhteiden huononeminen heikentää samalla mahdollisuuksia hyödyntää kalastusta Saaristomeren ravinteiden poistossa.

Päätös

Suunnittelujohtaja Heikki Saarento esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 62

Lausunto henkilöjunaliikenteen palveluista 2030-luvulla

VSLDno-2023-276

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento, Janne Virtanen, Salla Murmann, Malla Rannikko-Laine
heikki.saarento@varsinais-suomi.fi, janne.virtanen@varsinais-suomi.fi, salla.murmann@varsinais-suomi.fi, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
suunnittelujohtaja, edunvalvontajohtaja, erikoissuunnittelija, kehittämispäällikkö

Liitteet

1 Lausuntokierros _Henkilöjunaliikenne2030 arviomuistio.pdf

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa henkilöjunaliikenteen palvelut 2030-luvulla -arviomuistiosta. Arviomuistiossa kuvataan henkilöjunaliikenteen palveluhankintojen nykytila ja haasteet sekä alkavan hallituskauden ratkaistavat kysymykset ja prosessit, jolla siirrytään hallitusti sääntelyn edellyttämään hankintajärjestelyyn vuoden 2030-alkupuolella. Lausunto pyydetään antamaan 19.5.2023 klo 16.00 mennessä lausuntopalvelun kautta. Lausunnossa tulee mainita asiaan liittyvä diaarinumero VN/22799/2022.

EU-sääntely edellyttää tasapuolisia kilpailuolosuhteita markkinoilla ja EU kannustaa rautateiden kulkumuoto-osuuden kasvattamiseen. Pääsääntönä julkisesti hankittujen palveluiden järjestämisessä on niiden kilpailuttaminen. Suomessa on tehty ensimmäisten jäsenmaiden joukossa tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotka takaavat rautatieyhteyksille avoimen verkolle ja markkinoille pääsyn periaatteen. Henkilö- ja tavaraliikenteen markkinoilla on kuitenkin useampia rakenteellisia ja toiminnallisia esteitä, jotka tosiasiallisesti haittaavat kilpailua sekä markkinoiden toimintaa ja kehitystä.

Avoin verkolle pääsyn -periaate (Open Access) mahdollistaa taloudellisesti kannattavien henkilöjunaliikennepalveluiden tarjonnan ja markkinaehtoiset investoinnit liikkuvaan kalustoon. Suomen henkilöjunaliikenteessä, kuten muuallakin Euroopassa käytetään julkisia hankintoja palvelutason turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Tuetun julkisen palveluvelvoitteen henkilöjunaliikennejärjestelyjä säännellään rautateiden ja maanteiden henkilöjunaliikennejärjestelyistä annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella 1370/2007 eli palvelusopimusasetuksella (PSO-asetus). PSO-asetuksen nojalla liikenne- ja viestintäministeriö ja VR tekivät vuoden 2022 alussa sopimuksen henkilöjunaliikenteen ostamisesta vuosille 2022–2030.

Arviomuistio on osa liikenne- ja viestintäministeriön tulevaisuuskatsauksia ja edustaa asiantuntijanäkemyksiä henkilöjunaliikenteen markkinoiden nykytilasta. Asiakirjaa ei ole käsitelty poliittisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Varsinais-Suomen liitto yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön näkemykseen siitä, että vuonna 2023 alkavan hallituskauden alussa on käynnistettävä toimenpiteet julkisen

henkilöjunaliikenteen järjestämisen uudistamiseksi. EU-sääntelyn edellyttämät tasapuoliset kilpailuolosuhteet eivät nykyisellään toteudu huolimatta VR:n yksinoikeuden päättymisestä 1.1.2021.

Lausunto jäseneltynä lausuntopalvelun kysymysten alle:

1. Näkemyksenne henkilöjunaliikenteen roolista liikennejärjestelmässä ja tulevaisuuden näkymät perusteluineen?

Varsinais-Suomi on edellyttänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä Etelä-Suomen taajama- ja lähijunaliikenteen ostoliikenteen laajentamista nykyisestä Helsingin, Tampereen sekä Lahden–Kouvolan ja Kotkan muodostamalta alueelta Varsinais-Suomeen. Maakunnassa on erinomaiset aluerakenteelliset lähtökohdat ja edellytykset kestäväälle asunto- ja työmarkkina-alueelle, mikäli junaliikenne otetaan alueellisen joukkoliikenteen rungoksi. Lähijunaliikenne voidaan käynnistää kolmella ratasuunnalla: Turusta Saloon, Loimaan kautta Toijalan/Tampereen suuntaan sekä Uuteenkaupunkiin.

Alueellinen junaliikenne voidaan käynnistää esimerkiksi Turku–Toijala/Tampere-yhteysvälillä lisäämällä taajamajunavuoroja nopeiden kaukojunaliikenteen vuorojen rinnalle. Liikenne voidaan yhdistää myös Tampereen seudun taajamajunaliikenteen kehittämiseen. Yhteysvälille tehdään paraikaa selvitystä priorisoitavien uusien asemapaikkojen käyttöön ottamiseksi, ja keskustelua vuorojen mahdollisista aikatauluista käydään kuntien ja VR:n välillä. Turun ja Uudenkaupungin väliselle radalle on jo ilmaantunut yksityinen operaattori, jonka on tarkoitus kunnostaa liikenteeseen VR:n käytöstä poistuneita junia. Turku–Uusikaupunki-radon henkilöjunaliikenteen sujuvuus edellyttää Väyläviraston investointiohjelman mukaista peruskorjausta.

Alueellisen henkilöjunaliikenteen käynnistäminen on nopeasti tehtävissä myös jatkamalla Helsingin ja Turun välisten kaukojunien liikennöintiä Raision kautta Naantaliin. Liikenne edellyttää Raisio–Naantali-radon peruskorjausta ja sähköistämistä. Alueellinen junaliikenne on käynnistettävissä myös Turun ja Salon välillä, mutta edellyttää häiriöherkän rantaradan kaksiraiteistamista Turun ja Salon välillä osana Tunnin juna -hanketta. Traficomien vuoden 2023 alussa julkaiseman selvityksen mukaan Salo–Turku–Naantali on tunnistettu kaikkein kustannustehokkaimmaksi lähijunaliikenteen uudeksi yhteysväliksi Suomessa.

2. Mielipiteenne Open access -periaatteen toimivuudesta palveluiden kehittymiseksi ja kilpailun lisäämiseksi Suomen rautatieliikenteen markkinoilla perusteluineen?

Arviomuistiossa todetaan, että vaikka Suomen henkilöjunaliikennemarkkinoilla on ollut voimassa jo useamman vuoden ajan niin sanottu Open Acces -malli, ei uusia markkinaehtoisia rautatieyrityksiä ole markkinoille ilmaantunut. Tähän on olemassa useita syitä.

Kuten arviomuistiossakin todetaan Suomen markkinoiden pieni koko ja poikkeava raideleveys rajoittavat yksityisten operaattoreiden markkinoille tuloa. Merkittävin syy lienee kuitenkin VR:n yhä jatkuva tosiasiallinen monopoliasema henkilöjunaliikenteessä, mikä ei edesauta rautatiemarkkinoiden ja rautatieliikennepolitiikan kehittämistä. Liikenne- ja viestintäministeriön ja VR:n vuosille

2022–2030 solmima ostoliikennesopimus on käytännössä pysäyttänyt rautateiden henkilöliikenteen avaamisen kilpailulle. Sopimus käytännössä takaa VR:n yksinoikeuden raiteilla vuosikymmenen loppuun heikentäen merkittävästi uusien toimijoiden mahdollisuuksia raiteilla liikennöintiin. Kilpailun puutteen voidaan nähdä hidastavan uusien alueellisen junaliikenteen ratkaisujen syntymistä.

Varsinais-Suomi on edellyttänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä Etelä-Suomen taajama- ja lähijunaliikenteen ostoliikenteen laajentamista Varsinais-Suomeen. Ostoliikennesopimuksen laajentaminen edellyttää valtion henkilöjunaliikenteeseen käyttämien hankintojen lisärahoitusta nykyisestä vuosittaisesta 34,9 miljoonasta eurosta. Taloudelliselta tehokkuudeltaan junaliikenteen on todettu arviomuistiossa olevan ylivoimainen tuettu julkisen liikenteen muoto bussi-, taksi- tai lentoliikenteeseen nähden.

Mikäli LVM:n ja VR:n nykyistä ostoliikennesopimusta ei kuitenkaan laajennettaisi, tulisi liikenteen palveluista annettua lakia muuttaa. Nykyisellään rautatieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena voi toimia vain liikenne- ja viestintäministeriö ja HSL. Uuden hallituksen on linjattava toimijoiden rooleista ja tarvittavasta toimivallan hajautuksesta. Varsinais-Suomessa on valmistunut laajassa yhteistyössä tehty selvitys alueellisen joukko- ja junaliikenteen organisoitumisen sekä kustannustenjaon vaihtoehtoista. Vaihtoehtojen pohjalta alueella voidaan käydä keskustelua ja edetä päätöksenteossa. Pitkällä aikavälillä toimivalta voisi näin ollen olla valtion lisäksi myös Varsinais-Suomessa.

3. Mitä muita kuin muistiossa esitettyjä näkökulmia tulisi ottaa huomioon määrittäessä tulevaa palvelutasoa?

Palvelutasoa määriteltäessä tulee ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet ja junaliikenteen aluekehitysvaikutusten merkitys osana systeemistä muutosta kohti kestävästä monipaikkaista ja -keskuksista aluerakennetta ja sitä tukevaa vähäpäästöistä liikennejärjestelmää.

4. Millaisia investointeja henkilöjunaliikenteen kilpailun avaaminen mielestänne edellyttää?

Varsinais-Suomen lähijunaliikenne lakkautettiin 1990-luvun alussa. Liikenteen lopettaminen on johtanut korjausvelan kasvuun sekä rata- että asemainfran osalta. Ennen kilpailun avaamista ja liikenteen palauttamista tulee toteuttaa Väyläviraston investointiohjelman mukaiset Turku–Uusikaupunki- ja Turku–Naantali-ratojen peruskorjaus- ja sähköistyshankkeet. Asemainfran kunnostaminen edellyttää ratalain mukaista asemapaikkojen suunnittelua alueella ja kunnissa laadittujen esisuunnitelmien mukaisesti.

5. Kuinka parhaiten mielestänne taataan toimijoiden syrjimätön pääsy kalustoon, varikoille, asemille ja huoltopalveluihin

Liitto pitää kalustoyhtiötä erityisen merkittävänä tekijänä toimivan markkinan syntymisessä. Suomen poikkeavan raideleveyden vuoksi valtakunnallinen tai alueiden yhteistyönä perustettu kalustoyhtiö on edellytys avoimelle kilpailulle ja markkinoille pääsulle. Kalustoyhtiö, joka vuokraisi kalustoa operaattoreiden käyttöön, takaa syrjimättömän menettelyn yrityksille. Keskitetty yhtiö myös mahdollistaa hankintojen

mittakaavan, joka on kalustotoimittajille kiinnostava. Myös huoltotoiminnot ja varikkokysymys tulee ratkaista yhdessä. Jos ratkaisut jäävät operaattorin vastuulle, synnyttää se epätasa-arvoisen kilpailutilanteen tarjoajien välille.

6. Näkemyksenne henkilöjunaliikenteen palveluiden ja infrastruktuurin tulevaisuuden rahoitukseen?

Ks. vastaus kysymykseen 2. Joukkoliikenne alueellinen junaliikenne mukaan lukien on lähtökohtaisesti yhteiskunnan tukemaa. Varsinais-Suomessa erityisesti, jossa alueellinen junaliikenne aloitetaan uudelleen, tulee varsinkin alkuvaiheessa varautua vertailualueita suurempaan subventioon. Tämän vuoksi on tärkeää, että sekä palvelutason ja infrastruktuurin suunnittelu tehdään yhdessä alueen kuntien kanssa.

7. Kuinka henkilöjunaliikenteen ostot tulisi organisoida, resursoida ja rahoittaa tulevaisuudessa?

Varsinais-Suomen liitossa on laadittu tuore selvitys "Varsinais-Suomen alueellisen junaliikenteen organisoitumisen ja kustannusten jakamisen vaihtoehdot". Tässä vaiheessa tärkeintä on, että valtion viranomaiset ja alueen kunnat käyvät aktiivista, tavoitteellista keskustelua vaihtoehtoisista kehitysohjelmuista kohti alueellista toimivaltaista joukkoliikenneviranomaista, ml. tarvittavat lainsäädännön muutokset.

8. Näkemyksenne hankkeen mahdollisesta aikataulusta?

Julkisen henkilöjunaliikenteen järjestämisen uudistamisen edellyttää välittömiä toimenpiteitä. Seuraavien vaiheiden tulee olla selvillä ja valmisteltuina, kun LVM:n ja VR:n välisen sopimus vuonna 2030 päättyy.

Alueellisen junaliikenteen kehittäminen tulee sisällyttää seuraavaan Turun kaupunkiseudun 2024–2027 MAL-sopimukseen. Alueellinen junaliikenne voidaan aloittaa jo ennen VR:n sopimuksen päättymistä Turku-Toijala/Tampere ja Turku-Uusikaupunki/Naantali -rataosuuksilla. Helsingin ja Tampereen suuntien IC-junien liikennöintiä voidaan jatkaa Rasion kautta Naantaliin. Turku-Salo-radon paikallisjunaliikenne tullaan huomioimaan yhteysvälin ratasuunnittelussa Turun tunnin juna -hankeyhtiön toimesta, mutta Väyläviraston tulee varmistaa myös asemapaikkojen suunnittelun eteneminen.

Kunnat edistävät käynnissä olevalla esisuunnittelulla alueellisen junaliikenteen toteutumista huolehtimalla asemapaikkojen asemarakenteiden ja -palveluiden kehittämisestä ja suunnitteluvalmiudesta. Turku on varmistanut ratapihan kehittämisessä, matka- ja elämyskeskusten suunnittelussa alueellisen junaliikenteen toteutus- ja toimintaedellytykset.

Väyläviraston tulee vastata asemapaikkojen edellyttämien ratasuunnitelmien laatimisesta. Valtion tulee toteuttaa investointiohjelman sisältämät Uudenkaupungin ja Naantalın ratojen peruskorjaus ja Naantalın radan sähköistys alkuperäisen tavoiteaikataulun mukaisesti. Kuntien ja valtion tulee tässä yhteydessä sopia asemapaikkojen toteuttamisaikataulusta ja toteuttamisen kustannusjaosta.

Muut ennen vuosikymmenen loppua valmisteltavat toimenpiteet: Kunnat ja valtio sopivat junaliikenteen tilaajaorganisaatiomuodosta. Liikenne ja viestintäministeriö valmistelee tarvittavat lainsäädäntömuunnokset, joita alueellisen toimivaltaisen

joukkoliikenneviranomaisen toiminta edellyttää. Valtio liittää Varsinais-Suomen osaksi Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen ostoliikennesopimusta.

Lausunto lähetetään www.lausuntopalvelu.fi.

Päätös

Edunvalvontajohtaja Janne Virtanen esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 63

Maankäyttöjaoston 27.03.2023 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat

Valmistelija / lisätiedot:

Heikki Saarento

heikki.saarento@varsinais-suomi.fi

suunnittelujohtaja

Maankäyttöjaoston 27.03.2023 pöytäkirja:

Suunnittelujohtajan lausunto Kaarinan Piikkiön puutarhatutkimuslaitoksen rakennussuojeluasiasta

Suunnittelujohtajan lausunto Noatun Nord ja Noatun Syd tuulivoimahankkeista

Lausunto kaavaluonnoksesta Oikorata Salon kaupunkialueella

Asemakaava ja asemakaavan muutos Salo-Halikko -kaksoisraide

Lausunto Museovirastolle valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnista

Lausunto Carunan Naantalinsalmi-Uusikaupunki 110 kV voimajohdon saneerauksesta

Lausunto Salon kaupungille Pitkäjärven ranta-asetakaavanluonnoksesta

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen

1. Auran kunta: Aurajokirannan asemakaava (39/23.1.2023)
2. Kemiönsaaren kunta: Santasaaren ranta-asetakaavan muutos ja laajennus (144/3.2.2023)
3. Kemiönsaaren kunta: Kämpälämäen ranta-asetakaava (201/2.3.2023)
4. Kemiönsaaren kunta: Dragsfjärdin läntisen saariston rantaosayleiskaavamuutos kiinteistöillä Pellas (202/2.3.2023)
5. Museovirasto: Vanhan asemakaava-alueen kajoamislupahakemus (47/30.1.2023)
6. Paraisten kaupunki: Nauvon Klockarbergenin yleisen tien alueen laajentamisen asemakaavanmuutos (178/14.2.2023)
7. Paraisten kaupunki: Nauvon Lövstrandsgrändin asemakaavanmuutosluonnos (179/15.2.2023)
8. Paraisten kaupunki: Sattmarkin ranta-asetakaava (219/9.3.2023)
9. Paraisten kaupunki: Solsidanin ranta-asetakaava (220/9.3.2023)
10. Paraisten kaupunki: Småskär-Sundskärin ranta-asetakaava Nauvon Lökhölmässä (226/13.3.2023)
11. Paraisten kaupunki: Korppoo-Pensar ranta-asetakaava Korppoon Lillpensarissa (227/13.3.2023)
12. Paraisten kaupunki: Svartholmsgrundin ranta-asetakaava Nauvon Pensarissa (230/13.3.2023)
13. Paraisten kaupunki: Lamisön ranta-asetakaava ja Bånholmin ranta-asetakaavanmuutos Nauvon Nötössä (232/14.3.2023)
14. Pöytyän kunta: Yökkömäentien asemakaavamuutos ja laajennus (40/23.1.2023)
15. Raision kaupunki: Raision Kerttulanmäen asemakaavaluonnos (180/15.2.2023)
16. Satakuntaliitto: Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoiteluonnokset (4/3.1.2023)
17. Taivassalon kunta: Mussalon ranta-asetakaavanmuutos Skanssinrannassa (140/2.2.2023)

-
18. Taivassalon kunta: Tuomoisten ranta-asetakaavanmuutosluonnos (229/13.3.2023)
 19. Uudenkaupungin kaupunki: Itälän ranta-asetakaava (139/2.2.2023)
 20. Uudenkaupungin kaupunki: Kalannin keskustataajaman asetakaavanmuutos (186/15.2.2023)
 21. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Tiesuunnitelman Maantien 181 parantaminen rakentamalla kiertoliittymä Saustilan ja Karunantien liittymään Sauvossa (147/7.2.2023)
 22. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Turun Huhtamäen pohjavesialueen rajausmuutos (223/10.3.2023)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen liiton kotisivuilla www.varsinais-suomi.fi otsikon "Päätöksenteko / Esityslistat ja pöytäkirjat" alla.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjaoston pöytäkirjan 27.03.2023 tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 64

Viranhaltijapäätökset

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 65

Tiedoksi annettavat asiat

.1 Matkaraportit

Scandria Alliance® -koordinaation työkokous

Heikki Saarento, Saara Nuotio-Coulon

8.3.2023 Uudenmaanliiton EU-toimisto, Bryssel, Belgia

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 66

Kokouksen päättäminen

Päätös

Puheenjohtaja Ville Valkonen päätti kokouksen klo 11.34.

§ 67

Teollisuuden rakennemuutosryhmän perustaminen

VSLDno-2023-314

Valmistelija / lisätiedot:

Janne Virtanen, Petteri Partanen

janne.virtanen@varsinais-suomi.fi, petteri.partanen@varsinais-suomi.fi

edunvalvontajohtaja, elinkeinopäällikkö

Valmet Automotive on saanut päätökseen 16.1.2023 alkaneet muutosneuvottelut, jotka koskivat koko Uudenkaupungin autotehtaan henkilöstöä. Neuvotteluiden tuloksena Valmet Automotive tekee muutoksia toimenkuviin, käynnistää toistaiseksi voimassa olevia lomautusjärjestelyjä sekä irtisanoo työ sopimuksia.

Vähennystarve on noin tuhat työntekijää, joista noin puolet toteutetaan toistaiseksi voimassa olevina lomautuksina ja loput irtisanomisina. Vähennykset tulevat voimaan huhti-toukokuun vaihteessa. Muutosneuvottelut käynnistettiin autotehtaan laskeneen tilauskannan vuoksi. Edellisten vuonna 2022 käytyjen muutosneuvotteluiden lopputuloksena vähennystarve oli noin 1 000 työntekijää, joista noin kolmasosa oli irtisanomisia ja loput toistaiseksi voimassa olevia lomautuksia. Yhteensä on siis kyse noin 2 000 työntekijän vähennyksestä.

Muutosneuvottelujen jälkeen Uudenkaupungin autotehtaalla työskentelee edelleen noin 1 400 Valmet Automotiven työntekijää. Muutosneuvotteluissa käsitelty sopeutustarve ei koskenut yrityksen akkuliiketoimintoja. Valmet Automotive oli muutama vuosi sitten Suomen suurin teollinen työpaikka yli 4 000 työntekijällä.

Äkillisellä rakennemuutoksella (ÄRM) tarkoitetaan tilannetta, jossa alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä työnantaja tai toimiala irtisanoo suuren määrän työntekijöitä kerralla konkurssin tai laajan sopeuttamistoimenpiteen johdosta.

Erilaisilla kohdennetuilla ja tilanteen mukaan mitoitetuilla työllisyys-, elinkeino- ja aluekehitys- sekä muilla vastaavilla toimilla pyritään estämään aluetalouden taantuminen. Toimenpiteillä edistetään uusien työpaikkojen syntymistä, vanhojen uudistumista ja huolehditaan työntekijöiden mahdollisimman nopeasta uudelleentyöllistymisestä.

Lähtökohtana rakennemuutosten hallinnassa on alueen omien toimijoiden vastuu. Alueen hyvä valmistautuminen ja varautuminen lisäävät sen omien ja valtion panostusten vaikuttavuutta äkillisen ja jatkuvan rakennemuutoksen tilanteessa.

Uudenkaupungin kaupunki on yhdessä TE-toimiston kanssa käynnistänyt ennakoivia toimia työllisyystilanteen hallitsemiseksi ja tehtaalta irtisanottavien tukemiseksi. Sopeuttamistoimien mittakaava ja maantieteellinen laajuus perustelee laajentamaan rakennemuutoksen hallintaa.

Varsinais-Suomessa toimii jo Turun seudun työllisyyden edistämisen kuntakokeilu. Mukana kokeilussa ovat Turku, Uusikaupunki, Laitila, Paimio ja Sauvo. Kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden tarjoamisesta. Tavoitteena on yhdistää Turun seudun kuntakokeilualueen TE-toimistojen ja kuntien palvelut sekä

osaaminen ja sitä kautta saada lisätehoa työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden vähenemiseen. Kuntakokeilun ohjausryhmä muodostaa valmiin ja toimivan alustan autotehtaan muutosneuvotteluista aiheutuvien konkreettisten toimenpiteiden tekemiseen.

Tilannekuvan ja riittävän laajan toimijajoukon muodostamiseksi on perusteltua koota laajempi rakennemuutosryhmä. Keskeisessä roolissa ryhmässä ovat mm. Valmet Automotive, muut palveluyritykset, kunnat, TE-toimisto, ELY-keskus, työ- ja elinkeinoministeriö, maakunnan liitto, koulutuksen järjestäjät, alueelliset kehittämissyhtiöt sekä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt. Muutosneuvotteluiden suorat vaikutuksen kohdistuvat Varsinais-Suomen lisäksi Satakuntaan.

Rakennemuutosryhmän toiminta on tarkoitus käynnistää välittömästi. Ryhmän ensimmäinen tavoite on riittävän laajan tilannekuvan luominen ja eri toimijoiden roolien tunnistaminen. Ryhmä laatii toimenpidesuunnitelman yhteistyössä Turun seudun työllisyyden kuntakokeilu -ohjausryhmän kanssa.

Maakuntahallituksen kokouksessa asiaa esittelevät Valmet Automotiven valmistusliiketoiminnan johtaja Pasi Rannus sekä kaupunginjohtajat Atso Vainio ja Lauri Kattelus.

Ehdotus

Esittelijä: Kari Häkämies, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. perustaa autoteollisuuden rakennemuutosryhmän
2. että ryhmän puheenjohtajana toimii maakuntahallituksen puheenjohtaja
3. että maakuntahallituksen kaksi varapuheenjohtajaa ovat ryhmän jäseniä
4. valtuuttaa liiton viraston täydentämään rakennemuutosryhmän muilta osin.

Päätös

Työjärjestyksen muutoksen mukaisesti § 67 käsiteltiin § 54 Maakuntajohtajan ajankohtaisen katsauksen jälkeen.

Maakuntajohtaja muutti päätösehdotustaan kohdan 1. osalta seuraavasti:

1. Maakuntahallitus päättää perustaa teollisuuden rakennemuutosryhmän.

Ehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhakukielto

§52, §53, §54, §61, §62, §63, §64, §65, §66

Muutoksenhakukielto

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimus

§55, §56, §57, §58, §59, §60, §67

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaisen kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus
Linnankatu 52 B
PL 273
20101 Turku
sähköposti: kirjaamo@varsinais-suomi.fi

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava kuntayhtymän kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1455/2015) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 260 euroa.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.